

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (+370 5) 266 4201, faks. (+370 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija), vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2024 m. rugsėjo 26 d. rezoliucija Nr. GD-12808, parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 126 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3718“ projektą (toliau – Projektas), kuriuo teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomo Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 126 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3718 (toliau – Įstatymo projektas).

Projektu siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projekto siekiui, tačiau nepritarti siūlomai teisinio reguliavimo priemonei, kuria imperatyviai įstatymu nustatoma ilgesnė kasmetinių atostogų trukmė, dėl Projekte nurodytų priežasčių.

Projektu teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomo Įstatymo projekto, todėl Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Projektas buvo pateiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Respublikinei jungtinei profesinei sąjungai, Asociacijai „Investuotojų forumas“, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams, Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Projektui be pastabų pritarė Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Valstybinė darbo inspekcija ir Lietuvos pramonininkų konfederacija. Projektui nepritarė Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija. Teikiama papildomus paaiškinimus dėl šių pastabų:

Siekiant, kad darbuotojai dirbdami nepervargtų, turi būti nuolat užtikrintas darbuotojo poilsis suteikiant kiekvienos dienos/paros ir savaitės poilsį. Dėl atostogų trukmės ilginimo Lietuvos Respublikos darbo kodeksas numato galimybę pailginti kasmetinių atostogų trukmę darbo teisės normose, kolektyvinėse ar darbo sutartyse. Dėl papildomų garantijų taip pat galima tartis kolektyvinėse sutartyse. Minimali atostogų trukmė Lenkijoje yra 20 darbo dienų, darbuotojams turintiems 10 metų stažo - 26 darbo dienos. Suomijoje – 24 darbo dienos, Ispanijoje, Portugalijoje – 22 darbo dienos. Tuo tarpu Lietuvoje įprastai darbuotojai turi teisę kasmet atostogauti ne mažiau kaip 20 darbo dienų (jei dirbama 5 d. d. per savaitę), 24 darbo dienas (jei dirbama 6 d. d. per savaitę) arba 4 savaites (jei darbo dienų per savaitę skaičius yra mažesnis arba skirtingas). Ilgesnės kasmetinės atostogos yra suteikiamos darbuotojams iki 18 m., vieniems auginantiems vaiką iki 14 m. arba vaiką su negalia iki 18 m. ir darbuotojams su negalia. Jiems suteikiamos 25 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę), 30 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę) arba 5 savaitių (jeigu darbo dienų per savaitę skaičius yra mažesnis arba skirtingas) kasmetinės atostogos. Be to, yra trijų rūšių papildomos poilsio

dienos, leidžiančios atostogauti daugiau: pailgintos atostogos, papildomos atostogos ir kitas papildomas poilsio laikas. Pailgintos atostogos priklauso darbuotojams, kurių darbas susijęs su didesne nervine, emocine, protine įtampa ir profesine rizika, taip pat kurių darbo sąlygos yra specifinės. Tokiems darbuotojams suteikiamos iki 41 d. d. (jeigu dirbama 5 d. d. per savaitę), iki 50 d. d. (jeigu dirbama 6 d. d. per savaitę), arba iki 8 savaitių (jeigu darbo dienų skaičius per savaitę yra mažesnis arba skirtingas). Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra patvirtinusi darbuotojų, turinčių teisę į pailgintas atostogas, kategorijų sąrašą ir nustato konkrečią pailgintų atostogų trukmę kiekvienai darbuotojų kategorijai. Į sąrašą patenka mokytojai, mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojai, profesionaliojo scenos meno įstaigų kūrybiniai darbuotojai, sveikatos priežiūros specialistai, farmacijos specialistai, pilotai, jūrininkai ir pan. Papildomos atostogos yra suteikiamos už ilgalaikį nepertraukiamąjį darbą pas tą patį darbdavį, už darbą, kai yra nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų ir šių nukrypimų negalima pašalinti, bei už ypatingą darbų pobūdį. Darbuotojams, turintiems ilgesnį kaip 10 m. nepertraukiamąjį darbo stažą pas tą patį darbdavį, suteikiamos – 3 d. d. papildomos atostogos, o už kiekvienų paskesnių 5 m. nepertraukiamąjį darbo stažą pas tą patį darbdavį – 1 d. d. papildomos atostogos. Papildomos atostogos taip pat priklauso specialistams, dirbantiems toleruotinos profesinės rizikos sąlygomis, t. y., kai sveikatai kenksmingų veiksmų dydžiai viršija darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose nustatytus leistinus ribinius dydžius (kiekius) ir kai techninėmis ar kitomis priemonėmis jų kiekio darbo aplinkoje sumažinti iki sveikatai nekenksmingų dydžių neįmanoma. Pavyzdžiui, triukšmingoje aplinkoje, kur net ir pritaikius technines priemones (tylintuvus, ausines) triukšmas viršija leistinas ribas. Tokiu atveju suteikiamos iki 5 d. d. papildomų atostogų, skaičiuojamų priklausomai (proporcingai) nuo to, kiek iš viso valandų darbuotojai dirbo tokioje aplinkoje tais metais, už kuriuos suteikiamos papildomos atostogos: nuo 81 iki 100 % – 5 d. d., nuo 61 iki 80 % – 4 d. d., nuo 41 iki 60 % – 3 d. d., nuo 21 iki 40 % – 2 d. d., iki 20 % – 1 d. d. Trečioji aplinkybė, kai suteikiamos papildomos atostogos yra ypatingas darbų pobūdis. Ypatingas darbų pobūdis reiškia darbą, kuris yra kilnojamojo pobūdžio arba atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis, susijęs su važinėjimais. Jei toks darbų pobūdis vyrauja ne mažiau kaip pusė viso darbo laiko per metus, už kuriuos suteikiamos atostogos, darbuotojams turi būti suteikiamos 2 d. d. papildomos atostogos. Darbo kodekse numatyta ir daugiau atvejų, kada darbuotojams priklauso papildomos poilsio dienos. Darbuotojai, auginantys vaikus iki atitinkamo amžiaus turi teisę pasinaudoti vadinamais „mamadieniais / tėvadieniais“: 1 vaiką iki 12 m. – 1 papildoma poilsio diena per 3 mėn. (arba sutrumpinamas darbo laikas 8 val. per 3 mėn.); 1 vaiką su negalia iki 18 m. arba 2 vaikus iki 12 m. – 1 papildoma poilsio diena per mėnesį (arba sutrumpinamas darbo laikas 8 val. per mėn.); 3 ir daugiau vaikų iki 12 m. arba 2 vaikus iki 12 m., kai vienas arba abu vaikai yra su negalia – 2 papildomo poilsio dienos per mėnesį (arba sutrumpinamas darbo laikas 16 val. per mėn.).

Profesinių sąjungų argumentas, kad nėra daug kolektyvinių sutarčių ir dėl to garantijos turi būti nustatomos Darbo kodekse, yra nepagrįstas, nes kolektyvinių sutarčių skaičiaus ir profesinių sąjungų narių skaičiaus didinimas yra tikslas, kuris turi būti siekiamas ne tik per Vyriausybės siūlomas priemones, bet ir skatinant abiejų šalių aktyvumą derėtis ir paliekant erdvės derybų objektams. Tuo tarpu nustačius visas įmanomas priemones Darbo kodekse, nebus palikta erdvės deryboms. Kartu paminėtina, kad Darbo kodekse jau dabar numatytas vienas didžiausių garantijų kiekis Europos Sąjungoje.

Projektą parengė Ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja Rūta Juršaitė, tel. +370 65859765, el. p. ruta.jursaitė@socmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 2 lapai.
2. Suinteresuotų institucijų raštai, 6 lapai.

Rūta Juršaitė, tel. +370 65859765, el. p. ruta.jursaitė@socmin.lt